

WWF България
ул. Княз Борис I, No 147
София 1000

Тел. (02) 950 50 40
office@wwf.bg
http://wwf.bg

До:

Министерство на околната среда и водите
1000, гр. София, бул. „Княгиня Мария Луиза“ 22
Ел. поща: edno_gishe@moew.government.bg

Министерство на околната среда и водите

Вх. № 05-08-4064
София 20.12. 2021 г.

Изм. № 3214/17.12.2021г.

Относно: Становище относно специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за 13 защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“

Уважаеми госпожи и господа,

Във връзка с обявените обществени обсъждания на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за 13 защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, прилагаме нашето становище.

За допълнителна информация, моля да се обръщате към Стоян Михов, Главен експерт "Опазване на води и видове", smihov@wwf.bg, +359 887 796 187 и Катерина Раковска, Старши експерт "Политики биоразнообразие", krakovska@wwf.bg +359 886 178 373.

С уважение:

Веселина Кавръкова,
Изпълнителен директор на WWF България

**Становище във връзка с процедура за обществени обсъждания
на специфични и подробни природозащитни цели на ниво
защитена зона за 13 защитени зони от екологичната мрежа
„Натура 2000“¹**

18 декември 2021

I. Предложения към специфичните цели

Подкрепяме подхода на авторите на раздела с видовете риби да формулират няколко хоризонтални специфични цели, които са валидни за всички разглеждани защитени зони, в които има представен Дунавски речен участък, и в които са определени за опазване видове дунавски риби.

Подкрепяме предложената обща структура и смисъл на целите, като по-долу, в т. 1 и т.2 правим предложение за допълване и доуточняване на някои от тях, със съответната обосновка.

Предлагаме специфичната цел по точка едно да е валидна и за два вида водни дънни безгръбначни (1032 *Unio crassus* и 4064 *Theodoxus transversalis*), и да бъде включена в специфичните цели за тези два вида в зоните, в които са обект на опазване.

1. Предложение за хоризонтална приоритетна специфична цел на опазване на местообитанията на видове във всички разглеждани защитени зони, включващи Дунавски речен участък:

Поддържане на 95 % от площта на дъното на река Дунав, измерена при високо водно ниво, в целия речен участък, попадащ в защитената зона, включително ръкави и разклонения, да е с естествено структуриран субстрат, като под естествено структуриран субстрат се разбира естествен дънен субстрат, чието присъствие, разпределение, структура и баланс са породени единствено от естествените хидро-морфологични процеси. Поддържане естествен баланс на седиментите в 100% от площта на дъното на река Дунав, измерена при високо водно ниво в целия речен участък, попадащ в защитената зона.

Обосновка:

- а) Приоритетната специфична цел обобщава специфични цели за 12 вида дънни и свързани с дънния субстрат видове риби, и два вида дънни безгръбначни, чиито местообитания и жизнен цикъл са напълно свързани с дънния субстрат в река Дунав: безгръбначни: 1032 *Unio crassus*; 4064 *Theodoxus transversalis*; риби: 1130 *Aspius aspius*; 1145 *Misgurnus fossilis*;

¹ <https://www.moew.government.bg/bg/obstestveni-obsujdaniya-na-razraboteni-specifichni-i-podrobni-prirodozastitni-celi-na-nivo-zastitena-zona-za-13-zastiteni-zoni-ot-ekologichnata-mreja-natura-2000/>

1157 *Gymnocephalus schraetzer*; 1159 *Zingel zingel*; 1160 *Zingel streber*; 2484 *Eudontomyzon mariae*; 2522 *Pelecus cultratus*; 2555 *Gymnocephalus baloni*; 5329 *Romanogobio vladykovi*; 1146 *Sabanejewia aurata*; 1149 *Cobitis taenia*; 5339 *Rhodeus amarus*.

- b) Чл.4.4. на Директива 92/43/ЕЕС, постановяващ обявяването на зоните и определянето на природозащитните приоритети в тях, изисква определянето на приоритетите да става „според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно консервационно състояние на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“ .....“.

Критерият за важността на тези територии за видовете от точка а) е изпълнен доколкото дънният субстрат в Дунава е характерен само за тези 13 зони от всички 233 зони за местообитанията в страната, като за осем от видовете риби, дънният субстрат на река Дунав и най-долното течение на притоците му е единственият хабитат, в който тези видове се срещат в България: 1157 *Gymnocephalus schraetzer*; 1159 *Zingel zingel*; 1160 *Zingel streber*; 2484 *Eudontomyzon mariae*; 2522 *Pelecus cultratus*; 2555 *Gymnocephalus baloni*; 1146 *Sabanejewia aurata* (*Sabanejewia bulgarica*); 5329 *Romanogobio vladykovi*, което изисква приоритетното му опазване;

- с) Чл.4.4. на Директива 92/43/ЕЕС също така изисква приоритетите да се определят „...и в светлината на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване.“.

Критерият за важността на тези територии за видовете от точка а) е изпълнен доколкото:

- Във всички зони, където са разглеждани гореспоменатите видове риби (от точка а), като един от основните застрашаващи фактори авторите на специфичните цели са посочили „Разрушаване на местообитанията и прекъсване на биокоридорите: добив на инертни материали, корекции на реки, строеж на ВЕЦ-ве“; с което сме напълно съгласни;
- Река Дунав е единствената река в страната, за която законът за водите не забранява добив на наносни отложения (чл.118ж, ал.2); Съществуват забрани за тази дейност в част от заповедите на защитените зони по Дунав, но те се отнасят само за добив в границите на природните местообитания, но не и в местообитанията на видове, което оставя местообитанията на горесцитираните 13 вида риби и два вида безгръбначни извън всякаква защита;
- Върху страната се оказва дългогодишен натиск за подобряване на навигационните условия по река Дунав, както чрез изграждане на „сива“ инфраструктура – насочващи диги, изкуствени острови, дънни прагове, така и удълбаване на дъното, чрез драгиране по фарватера. Последното, въпреки че е по-щадящ подход, се случва и без необходимите разрешителни и съгласувателни документи в разглежданите защитени зони, за което има и наложена глоба², но на стойност 100 лв., което няма никакъв

² 33 “Персина” BG0000396 – сигнал за драгиране в река Дунав и депониране на драгирания материал на входа на ръкава между остров Персин и гр. Белене. По време на проверката е установено, че се извършва драгиране, като драгирания материал се депонира в близост до северния бряг на о-в Голяма Бързина. Издадено е НП №060/31.12.2020г. на ИА „Проучване и поддържане на р.Дунав“, гр. Русе. Размерът на наказанието е 100 лв. (27.8.2020). РИОСВ - Плевен

възпиращ ефект и сериозно застрашава единствените местообитания на дънните видове в река Дунав.

2. Предложение за хоризонтална приоритетна специфична цел на опазване на местообитанията на видовете риби във всички разглеждани защитени зони, включващи Дунавски речен участък:

Поддържане на естествена свързаност от Степен 1 (Степен 1 – няма миграционни бариери в зоната и всички видове риби преминават безпрепятствено по време на период на маловодие) по дължината на цялата речна мрежа в съответните разглеждани зони.

Обосновка:

- а) Приоритетната специфична цел обобщава специфични цели за 13 вида риби, чийто жизнен цикъл включва дневни или сезонни миграции по дължина на речното течение: 1130 *Aspius aspius*; 1145 *Misgurnus fossilis*; 1157 *Gymnocephalus schraetzer*; 1159 *Zingel zingel*; 1160 *Zingel streber*; 2484 *Eudontomyzon mariae*; 2522 *Pelecus cultratus*; 2555 *Gymnocephalus baloni*; 5329 *Romanogobio vladykovi*; 1146 *Sabanejewia aurata*; 1149 *Cobitis taenia*; 5339 *Rhodeus amarus*; 4125 *Alosa immaculata*.

Чл.4.4. на Директива 92/43/ЕЕС изисква определянето на приоритетите да е „според важността на тези територии за опазване или възстановяване в благоприятно конзервационно състояние на тип естествено местообитание от приложение I или на вид от приложение II и за кохерентността на мрежата „Натура 2000“.

Критерият за важността на тези територии е изпълнен доколкото река Дунав и долните течения на притоците му в тези 13 зони от всички 233 зони за местообитанията в страната, са единствения хабитат за девет от видовете риби и естествената свързаност на местообитанието им е от изключително значение за оцеляването им: 1157 *Gymnocephalus schraetzer*; 1159 *Zingel zingel*; 1160 *Zingel streber*; 2484 *Eudontomyzon mariae*; 2522 *Pelecus cultratus*; 2555 *Gymnocephalus baloni*; 1146 *Sabanejewia aurata* (*Sabanejewia bulgarica*); 5329 *Romanogobio vladykovi*, 4125 *Alosa immaculata*. Това е особено валидно за далечно мигриращите видове мигриращи от долното течение на реката или от Черно море, като: 2522 *Pelecus cultratus*; 1130 *Aspius aspius*; 2484 *Eudontomyzon mariae*; 4125 *Alosa immaculata*.

- б) Чл.4.4. на Директива 92/43/ЕЕС също така изисква приоритетите да се определят “в светлината на застрашеността на тези територии от увреждане или унищожаване”. Критерият за важността на тези територии за видовете от точка а) е изпълнен доколкото:
  - Във всички зони, където са разглеждани гореспоменатите видове риби (от точка а), като един от основните застрашаващи фактори авторите са посочили „Разрушаване на местообитанията и прекъсване на биокоридорите: добив на инертни материали, корекции на реки, строеж на ВЕЦ-ве“, с което сме напълно съгласни.

- Българският участък на река Дунав е последният незасегнат от хоризонтални прегради по реката, което прави Долен Дунав изключително важен за опазване на видовете от т.а) на биогеографско ниво.
- Новите климатични политики стимулират икономически и политически интерес към хидроенергийния потенциал на река Дунав, което представлява особена опасност за опазването на мигриращите видове риби в зоните и изисква строги мерки за непрекъснатост на речния коридор при реализиране на подобни инвестиционни намерения. Например, възраждане на отдавна изоставените идеи за Хидроенергиен възел „Никопол – Търну Мъгуреле“ и „Силистра Калъраш“, чиято реализация би имала пагубен ефект върху цялата дунавска екосистема, подобен на ефекта причинен от Хидровъзела „Железни Врата“, който унищожи 99% от популациите на дунавските есетри и доведе до над 90% намаляване на общия риболовен добив в българския участък на река Дунав и загуба на традиционният поминък на хиляди семейства от крайдунавските населени места.

Предлагаме така допълнените приоритетни хоризонтални специфични цели, да се приложат за всеки от изброените видове риби и безгръбначни, във всяка от разглежданите защитени зони, в която са определени за опазване.

II. Предложение за приоритети

Предложенията ни в част I. касаят специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона. Очакваме също така да се проведе дискусия и относно приоритетите на опазване и възстановяване на видовете и местообитанията от приложение I и II на Директивата по смисъла на чл. 4.4. на Директива 92/43/ЕЕС на ниво защитена зона.

От решение на Съда на Европейския съюз по дело С 849/19 (ЕК срещу Гърция) във връзка с липсата на прилагане на чл.4.4. и 6.1 на директивата става ясно, че няма знак за равенство между консервационни цели и приоритети, и че определянето на консервационни цели е предпоставка за определяне на приоритети, и в следствие на мерки по чл.6.1. (точка 50 от решението). Определянето на консервационните приоритети е задължително (точка 53 от решението).

В тази връзка двете формулировките за специфични цели от т. 1. и 2. по-горе, са подходящи за приоритети за 13-те защитени зони по река Дунав.